

**UCHWAŁA NR XVIII/160/2019
RADY MIEJSKIEJ NOWOGRODU BOBRZAŃSKIEGO**

z dnia 19 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w gminie Nowogród Bobrzański na 2020 rok

Na podstawie art. 4[1] ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 i 1818), art. 10 ust. 1, 2, 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 852, 1655 i 1818) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. 2016 r. poz. 1492) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w gminie Nowogród Bobrzański na 2020 rok stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowogrodu Bobrzańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie gminy Nowogród Bobrzański.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Tomasz Sawicki

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie
Nowogród Bobrzański na rok 2020**

I. Wstęp

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zwany dalej programem, jest kontynuacją zadań realizowanych w roku 2019 i w latach ubiegłych. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii oraz pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem alkoholowym, narkotykami, środkami psychoaktywnymi oraz ich rodzinom, a przede wszystkim na profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, a zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Problem uzależnienia od alkoholizmu i narkomanii, niesie za sobą poważne zagrożenia dla zdrowia publicznego. Problemy społeczne wywołane przez nadużywanie alkoholu mają znaczenie szczególne z uwagi na ich rozmiar, złożoność, koszty społeczne i ekonomiczne. Negatywne skutki związane z używaniem alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych są powszechnie znane i można je zaobserwować w wielu obszarach życia społecznego takich jak: przemoc w rodzinie, destrukcyjny wpływ na wychowanie dzieci, rozbieżności rodzin, zaburzenia stosunków międzyludzkich, przestępczość, wypadki komunikacyjne. Narkomania i alkoholizm są jedną z przyczyn złego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, odrzucenia przez rodzinę, braku stałych środków utrzymania, bezdomności. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu i narkomanii to przede wszystkim zapobiegać poprzez prowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych, wskazywanie alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami.

Zdrowie społeczeństwa jest uzależnione od wielu czynników; najważniejsze z nich to postawy i zachowania składające się na szeroko pojmowany styl życia. Indywidualnie podejmowane wybory dotyczące czy to sposobu odżywiania, aktywności fizycznej, czy też nadużywania alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych, papierosów wpływają na kondycję zdrowotną całego społeczeństwa.

Program w sposób kompleksowy podejmuje problemy dotyczące uzależnień od napojów alkoholowych, narkotyków, NSP oraz przemocy związanej z uzależnieniem opracowano zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020 oraz na podstawie rekomendacji PARPA do realizowania i finansowanych gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2020 rok.

II. Podstawa prawna.

Obowiązek uchwalenia niniejszego programu bezpośrednio wynika z art. Art. 4¹.1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277.), art. 10 ust. 1, 2, 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2019 poz. 852)

W realizacji zadań zawartych w programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2019 poz. 852);
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. 2019 poz. 688);
4. Ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1492),
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 poz. 506);
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1373);
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1507);
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r.

poz. 1390, z 2019 r. poz. 730, 1818.);

9. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z 2019 r. poz. 730, 1690.);

10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury „Niebieska Karta”; (Dz. U. 2011 nr 209, poz. 1245);

11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz. U. 2016 r. poz. 1492).

III. Diagnoza

Diagnoza zrealizowana w grudniu 2018 roku przez Oficynę Profilaktyczną w Krakowie pokazała skalę problemów uzależnień na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Zakres diagnozy odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

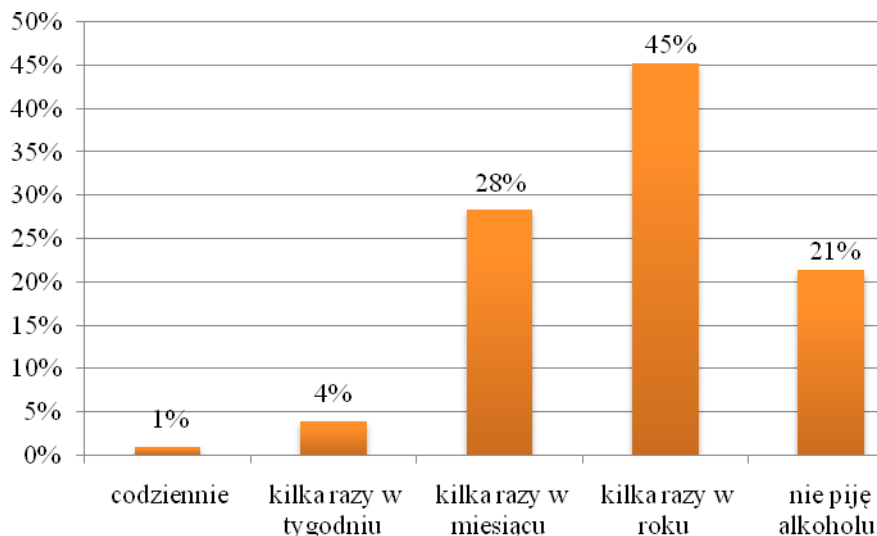
- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców, sprzedawców napojów alkoholowych),
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy domowej i rówieśniczej. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie czterech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych: dorosłych mieszkańców gminy, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W badaniu łącznie wzięło udział **429 osób**.

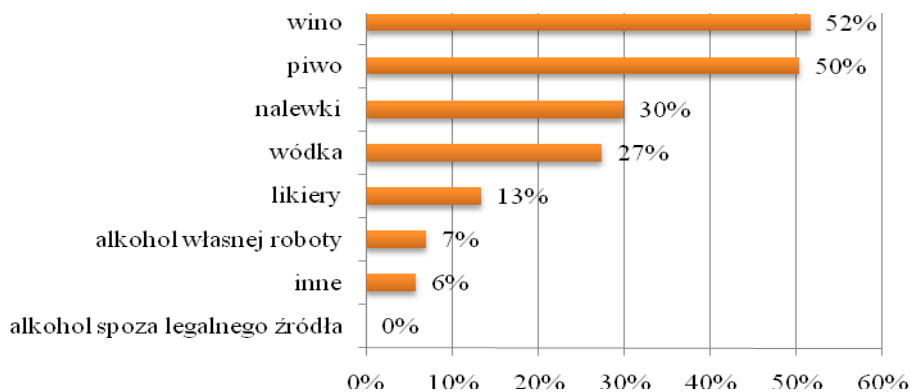
Problemy związane z używaniem alkoholu, występują zarówno w obszarze zdrowia fizycznego jak i psychicznego. Negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale także ich rodziny i osoby w środowisku lokalnym. Oprócz tego, że alkoholizm często jest przyczyną przemocy domowej, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócanie porządku publicznego, przemoc, ubóstwo czy bezrobocie. W celu zapobiegania niekorzystnym konsekwencjom wykonano diagnozę i na jej podstawie zaprojektowano działania profilaktyczne na rok 2019 i ich kontynuację na rok 2020. Pierwsza część diagnozy dotyczyła dorosłych mieszkańców gminy i dotyczyła spożywania alkoholu, w celu rozpoznania skali problemu uzależnienia od napojów wysokoprocentowych. 201 dorosłym mieszkańcom, zadano pytanie o to, jak często spożywają alkohol. Największa część respondentów zadeklarowała, że pije kilka razy w roku (45%). 28% spożywa napoje wysokoprocentowe kilka razy w miesiącu, a 1% - codziennie. Abstynencję deklaruje 21% mieszkańców.

Wykres 1. Częstotliwość spożycia alkoholu przez przebadane osoby dorosłe

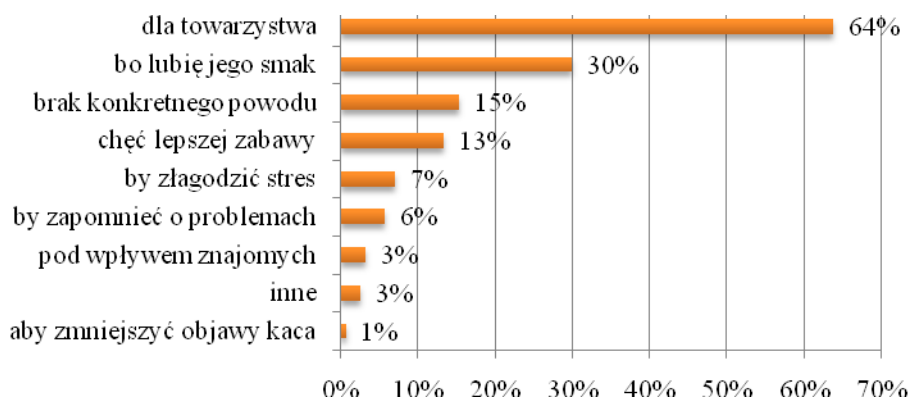
Analiza materiału badawczego wykazała, że najpopularniejsze wśród mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański są napoje zawierające powyżej 18% alkoholu (nalewki, likiery, wódka i alkohol własnej roboty), na drugim miejscu znajdują się napoje zawierające powyżej 4,5% do 18% alkoholu (wino), a na trzecim do 4,5% alkoholu oraz piwa.

Wykres 2. Struktura spożycia alkoholu przez osoby dorosłe

Większość respondentów jako powód sięgania po napoje wysokoprocentowe podaje picie dla towarzystwa, 64%, (100 osób z 201 badanych), ale znaczny odsetek sięga po alkohol również dlatego, że lubi jego smak 30% (47 osób z 201 badanych). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na przyczyny takie jak: chęć lepszej zabawy 13%, (21 z 201 badanych), złagodzenia stresu 7%, (11 osób z 201 badanych), zapomnienia o problemach 6%, (9 z 201 badanych) oraz z powodu znajomych 3%, (5 osób z 201 badanych). 15% (24 z 201 badanych) mieszkańców zadeklarowało brak konkretnego powodu.

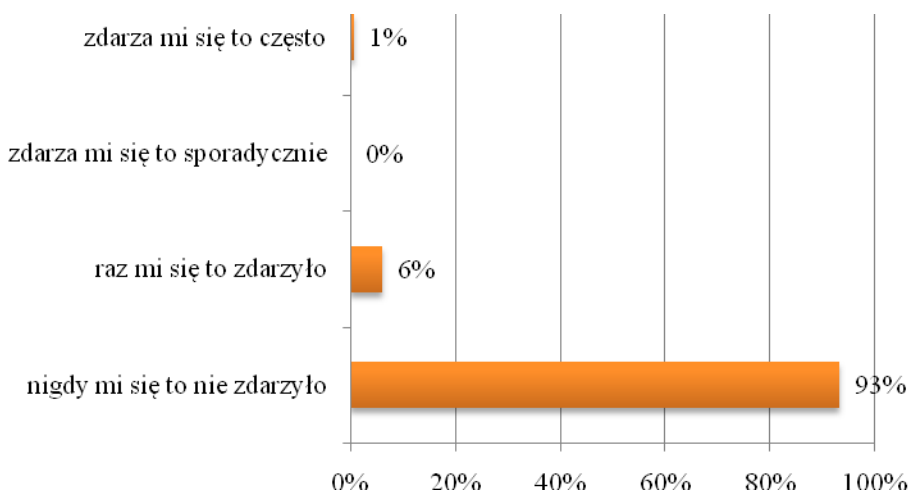
Wykres 3. Powody spożywania alkoholu

Mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu 73%, (114 osób z 201 badanych) oraz u znajomych 47%, (73 osoby z 201 badanych). Znacznie mniejsza część wskazała na pub/restaurację/kawiarnię (18%, 28 osób z 201 badanych), świeże powietrze 6%, (10 osób z 201 badanych) oraz pod sklepem i inne bliżej niesprecyzowane miejsca 2%, (3 osoby z 201 badanych). Większość respondentów nie kierowało nigdy pojazdem pod wpływem alkoholu (93%), jednak warto zwrócić uwagę na to, że 6% przyznaje, iż raz im się to zdarzyło, co oznacza, że na 201 badanych, 10 osób kierowało pojazdem pod wpływem alkoholu.

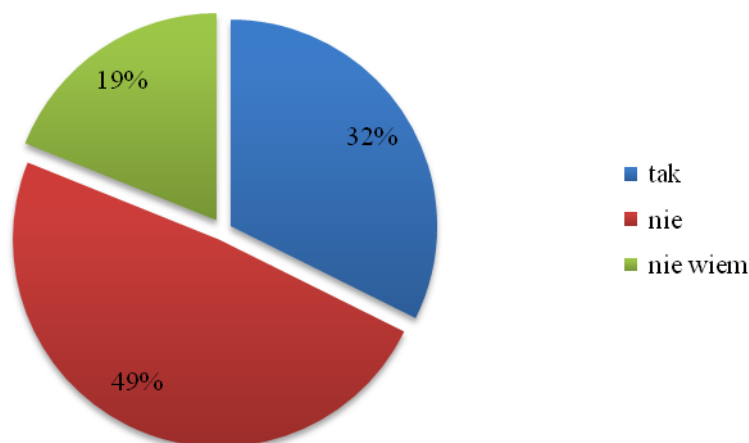
Wyniki badania ankietowego pokazały, że 1% mieszkańców biorących udział w badaniu zostało zatrzymanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, co oznacza, iż z 201 badanych mieszkańców 2 osoby miały takie doświadczenia.

Wykres 4. Kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu

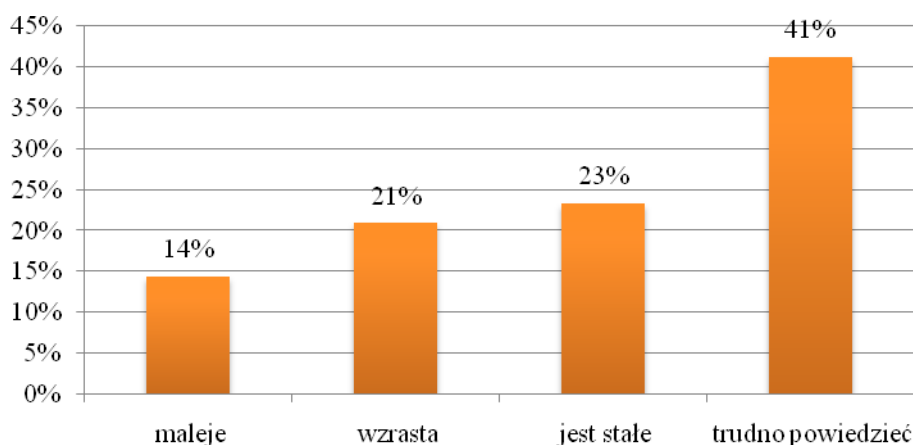
Bardzo istotne dla działań profilaktycznych było określenie problemu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. 49% respondentów deklaruje, że nigdy nie było świadkiem takiej sytuacji, a 19% ankietowanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. Niestety 32% mieszkańców przyznaje, iż widziało kobiety pijące napoje wysokoprocentowe.

Wykres 5. Spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży

Według 23% mieszkańców, spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat na terenie ich miejscowości jest stałe, natomiast 21% jest zdania, że wzrasta. 14% ankietowanych uważa, że picie przez mieszkańców maleje, a 41% nie umie tego określić.

Wykres 6. Tendencja spożycia ilości alkoholu wg mieszkańców

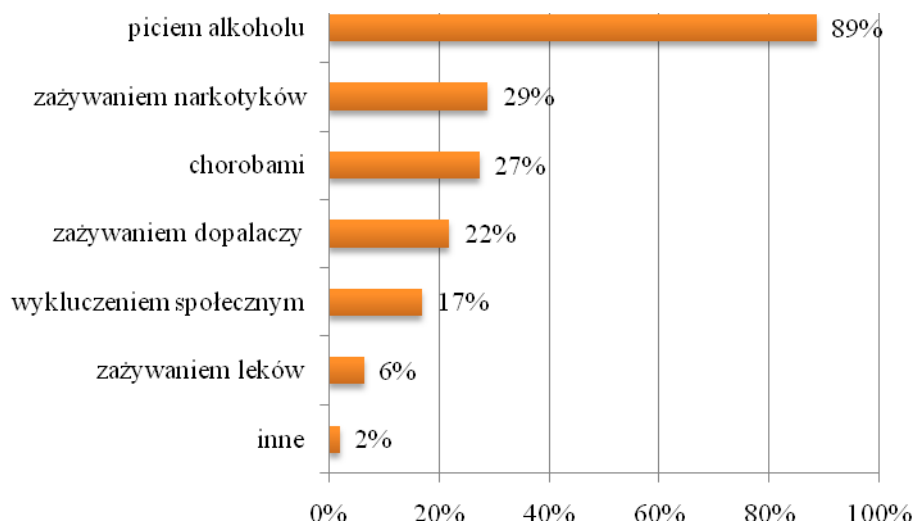
Kolejnym ważnym zagadnieniem, który został zbadany, był problem uzależnienia od środków psychoaktywnych. Przeważająca część badanych deklaruje, że nie zażywała środków psychoaktywnych (97%), 2% (tj.5 osób) sięgnęło po tego typu substancje jednokrotnie, z kolei 1% (tj.3 mieszkańców) zażywało je kilka razy w roku. Mieszkańcy, którzy zadeklarowali spożywanie substancji psychoaktywnych w większości sięgnęli po marihuanę (5 osób). Pojedyncze osoby wskazały również na amfetaminę, ekstazy i dopalacze. Warto podkreślić, że z badanej populacji 201 osób tylko 3%, czyli 8 osób zażywało substancje psychoaktywne.

Kolejny blok tematyczny badania w diagnozie dotyczył problemu przemocy. Zbadaniu poddane zostały takie kwestie jak wiedza mieszkańców na temat przemocy, skala występowania tego problemu, a także stosunek respondentów do stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

W diagnozie zbadano problem przemocy w rodzinie. 20% ankietowanych odpowiedziało twierdząco na to pytanie tj. (40 osób z 201) badanych, z kolei 42% przyznało, że nie ma na ten temat wiedzy. Zdaniem większości mieszkańców problem przemocy w rodzinie związany jest z piciem alkoholu (89%). Część respondentów uważa również, że źródłem agresji stosowanej na członkach rodziny jest: zażywanie narkotyków (29%), choroby(27%), zażywanie dopalaczy (22%), wykluczenie społeczne (17%) lub zażywanie leków (6%). Spośród 13% mieszkańców (27 osób) przyznających do doświadczenia przemocy, 68% (17 osób) doznało przemocy fizycznej, z kolei 64% (16 osób) przemocy psychicznej. Na zaniedbanie wskazało 4% (1 osoba), natomiast na

przemoc ekonomiczną również 4% (1 osoba).

Wykres 7. Przyczyny przemocy domowej

W drugiej części diagnozy przebadano grupę uczniów klas od IV do VI i uczniów klas VII i VIII raz III klasy gimnazjum. Poniżej przedstawiono dane z diagnozy przeprowadzonej wśród uczniów:

PORÓWNANIE UCZNIÓW ZE WZGLĘDU NA GRUPY WIEKOWE

	Uczniowie od IV do VI klasy szkoły podstawowej	Uczniowie VII i VIII klasy szkoły podstawowej oraz III klasy gimnazjum
Problem spożywania alkoholu	13% sięgnęło po alkohol.	Próby picia ma za sobą 55% starszych uczniów, przy czym 36% piło w ciągu ostatnich 30 dni.
	Wśród młodszych uczniów większość sięgnęło po piwo i szampana (79%), ale prawie połowa badanych próbowała również wino (43%).	Najpopularniejszym rodzajem alkoholu wśród starszych badanych jest piwo.
	Większość młodszych uczniów piło alkohol po raz pierwszy w czasie uroczystości rodzinnej (57%), ale część uczniów spożywała alkohol również w czasie imprezy towarzyskiej (21%) oraz pod nieobecność rodziców domu (14%).	Większość starszych uczniów piło u siebie w domu, ale znaczny odsetek spożywał alkohol również u kolegi/koleżanki i innym bliżej nieokreślonym miejscu.
	16% ocenia zdobycie alkoholu w ich miejscowości jako łatwe.	39% starszych uczniów uważa, że zdobycie piwa byłoby łatwe (według

		18% bardzo łatwe, a zdaniem 21% dosyć łatwe).
Problem palenia papierosów	Do palenia papierosów przyznało się 5% młodszych uczniów.	Wśród starszych uczniów, palenie papierosów deklaruje 41% badanych.
	W ciągu ostatnich 30 dni, papierosy paliło 2 młodszych uczniów.	W ciągu ostatnich 30 dni papierosy paliło 18% starszych uczniów.
Problem używania narkotyków	1% młodszych uczniów sięgnął po substancje psychoaktywne (1 osoba).	Kiedykolwiek w swoim życiu po substancje psychoaktywne sięgnęło 14% starszych uczniów w gminie.
	Respondent zażył kokainę, dostał ją od starszego brata lub siostry, za przyczynę podał chęć lepszej zabawy, zadeklarował brak przykrych doświadczeń i stwierdził, iż jego rodzice nie wiedzą o sięgnięciu przez niego po ten środek psychoaktywny.	Większość uczniów sięgnęło po leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (14%). 5% zażyło marihuanę lub haszysz i ekstazy. 4% wskazało na kokainę, 3% na LSD, amfetaminę, crack, grzyby halucynogenne, „kompot”, dopalacze, a 2% na relewin, heroinę, GHB, metadon. W przypadku starszych uczniów, głównym powodem była ciekawość oraz inny bliżej nieokreślony powód.
	6% uczniów ocenia zdobycie narkotyków jako łatwe i 2% uważa za łatwe również zdobycie dopalaczy.	13% starszych uczniów zna miejsca, gdzie mógłby łatwo kupić marihuanę lub haszysz.
Problem przemocy	28% młodszych uczniów doświadczyło przemocy.	
	28% uczniów (spośród tych, którzy doznali przemocy) doświadczyło jej ze strony kolegów ze szkoły.	31% (spośród wszystkich biorących udział w badaniu) doświadczyło przemocy w szkole.
	11% uczniów (spośród tych, którzy doznali przemocy) doświadczyło przemocy ze strony mamy i taty.	12% uczniów (spośród wszystkich biorących udział w badaniu) doświadczyło przemocy w swoim domu.

Wyniki diagnozy dla uczniów klas uczniów VII, VIII klasy szkoły podstawowej i III klasy gimnazjum.

PROBLEM ALKOHOLOWY

Problem alkoholowy wśród młodych mieszkańców gminy przybiera znaczące rozmiary, jednak głównie wśród starszych uczniów (od VII klasy szkoły podstawowej).

Pomimo to, młodszych uczniów również należy objąć oddziaływaniami profilaktycznymi, aby nie dopuścić do wzrostu częstotliwości picia przez tych, którzy napoje wysokoprocentowe już próbowali.

Niepokojący jest fakt, że aż 55% uczniów powyżej VII klasy szkoły podstawowej, ma za sobą inicjację alkoholową. Warto zwrócić uwagę na to, że 36% starszych uczniów piło 30 dni przed badaniem.

PROBLEM NIKOTYNOWY

Problem nikotynowy wśród starszych uczniów jest widoczny i wymagający podjęcia działań profilaktycznych.

Świadczy o tym fakt, iż 41% starszych uczniów paliło papierosy, a 18% sięgnęło po papierosy w ciągu ostatnich 30 dni.

PROBLEM NARKOTYKOWY

Problem narkotykowy wśród uczniów nie jest znaczący, jednak wymaga podjęcia działań profilaktycznych. Analiza materiału badawczego wykazała, iż młodzi ludzie sięgali przede wszystkim po substancje wziewne, leki uspokajające nasenne bez recepty lekarza, marihuanę lub haszysz oraz ekstazy.

PROBLEM PRZEMOCY

Problem przemocy rówieśniczej jest znaczący i dostrzegalny jest przede wszystkim wśród starszych uczniów, bowiem 31% przyznaje, że jej doświadczyło.

Pomimo widocznej wśród uczniów przemocy rówieśniczej, część uczniów doświadczyła również przemocy domowej. 11% (3 osoby) młodszych uczniów (spośród osób, które przyznały iż doświadczyły przemocy) doznało jej ze strony mamy lub taty i 12% starszych uczniów (spośród wszystkich biorących udział w badaniu) doświadczyło przemocy w swoim domu.

Ostania część diagnozy dotyczyła sprzedawców. Poniżej zestawienie wyników

SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Nie wszyscy sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie, weryfikują wiek osoby wyglądającej na nieletnią.

Część badanych nie brała udziału w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży lub tego nie pamięta. Wyniki badań pokazują również, iż część z nich nie ma w swoim sklepie informacji na temat szkodliwości alkoholu.

Planując działania profilaktyczne w programie uwzględniono wzrost wartości sprzedanego alkoholu na terenie gminy.

Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy w 2018 roku

- o zawartości alkoholu do 4,5 % oraz piwa	3.833.238,43 zł
- o zawartości alkoholu od 4,5 % do 18% (z wyjątkiem piwa)	576.773,05 zł
- o zawartości alkoholu powyżej 18%	3.369.691,35 zł

Razem łączna wartość sprzedanego alkoholu wyniosła

7.779.702,83 zł

W roku 2018 wzrosła wartość sprzedanego alkoholu w porównaniu do 2017 roku o **171.556,63 zł.**

W 2018 roku w porównaniu do roku 2017 wystąpił wzrost sprzedaży o :

w grupie napoje o zawartości alkoholu do 4,5 % oraz piwo	103.184,60 zł
w grupie napoje o zawartości alkoholu od 4,5 % do 18%	13.366,58 zł
w grupie napoje o zawartości powyżej 18%	55.005,45 zł

Na podstawie wyników diagnozy oraz działań profilaktycznych prowadzonych w 2019 roku wypracowano cele i zadania przedstawione w programie na rok 2020.

IV. Adresaci programu.

Program jest adresowany do wszystkich mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański, a w szczególności: dzieci, młodzieży, rodziców, osób zawodowo zajmujących się pracą z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych, nauczycieli, wychowawców, pedagogów, osób uzależnionych, współuzależnionych, oraz członków ich rodzin, osób doświadczających przemocy, sprawców przemocy oraz członków ich rodzin oraz wybranych grup społecznych (np. sprzedawcy alkoholu, kierowcy), zajmujących się zawodowo lub społecznie na terenie gminy działalnością związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii, przemocą (np. pracownicy socjalni).

V. Cele programu

Głównym celem programu założonym do realizacji w roku 2020 jest: profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Cele operacyjne programu obejmują:

- 1) prowadzenie profilaktyki wśród osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii,
- 2) ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, narkotyków, środków psychoaktywnych, nikotyny poprzez profilaktykę oraz podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański, w szczególności dzieci i młodzieży;
- 3) podejmowanie przez realizatorów zadań gminnego programu działań mających na celu udzielenie pomocy rodzinom, w których występują problemy przemocy psychicznej i fizycznej;
- 4) redukcję szkód wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, narkotyków, środków psychoaktywnych oraz zwiększenie dostępności i jakości ofert pomocowych;

Cele szczegółowe, które będą realizowane w ramach programu to:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień na terenie gminy Nowogród Bobrzański.
2. Zmniejszenie rozmiarów problemów związanych z uzależnieniami, które aktualnie występują wśród mieszkańców gminy.
3. Zwiększenie efektów rehabilitacji osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Objęcie pomocą jak największej liczby osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
5. Promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych,
6. Zwiększenie zasobów lokalnych niezbędnych do prowadzenia profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
7. Zwiększenie profesjonalnej pomocy terapeutyczno-psychologicznej.

VI. Zadania Programu

Zadania wymienione są zbieżne z katalogiem zadań wymienionych Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadania przewidziane w/w ustawami należą do zadań własnych gminy i polegają w szczególności na:

1. Zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.
  - 1) prowadzenie i promocja usług terapeutycznych dla osób uzależnionych świadczonych w Punkcie Pomocy Rodzinie,
  - 2) dofinansowywanie pracy terapeutycznej z rodziną
  - 3) pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi, z problemami używania substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi
2. Udzielaniu rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, uzależnienie od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
  - 1) Działania gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych są skierowane do osób nadużywających lub uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych używek w celu zmotywowania ich do podjęcia właściwego leczenia i terapii w zakresie:
    - a) przyjęcia zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy,

- b) wezwania na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie w celu rozpoczęcia postępowania w przedmiocie uzależnienia,
  - c) motywowania i informowania zarówno o możliwości podjęcia leczenia osób uzależnionych jak i terapii osób współuzależnionych,
  - d) udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
  - e) przygotowania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia, pokrycie kosztów biegłych sądowych (psycholog, psychiatra) powołanych do wydawania opinii o przedmiocie uzależnienia,
  - f) współpracy z placówkami leczenia odwykowego oraz placówkami podstawowej opieki zdrowotnej,
  - g) współpracy z Posterunkiem Policji w Nowogrodzie Bobrzańskim, Kuratorami Sądowymi oraz Pedagogami Szkolnymi i Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, w zakresie realizacji niniejszego Programu,
  - h) powiadamiania Policji lub Prokuratury o występujących zjawiskach przemocy w rodzinie,
  - i) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy.
  - j) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie liczby punktów, zgodności lokalizacji punktu sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w oparciu o zasady określone w odrębnej uchwale Rady Miejskiej Nowogrodu Bobrzańskiego
  - k) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
- 2) Prowadzenie Punktu Pomocy Rodzinie, do którego zadań należy:
- a) udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy,
  - b) prowadzenie poradnictwa prawno-socjalno-terapeutycznego dla osób z problemami w zakresie uzależnienia alkoholowego, narkotykowego i innych substancji psychotropowych oraz ich rodzin,
  - c) prowadzenie terapii dla współuzależnionych,
  - d) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej,
  - e) udzielenie rodzinom, u których występują problemy wymienione w programie, pomocy psychospołecznej i prawnej,
  - f) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnienia od substancji psychotropowych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
  - g) upowszechnianie wiedzy na temat procedury „Niebieskiej Karty”
  - h) współpraca z przedstawicielami prewencji i wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie: sądem, prokuraturą, policją.
  - i) prowadzenie działań podnoszących kompetencje rodzicielskie odnośnie spożywania alkoholu, narkotyków oraz agresywnych zachowań dzieci i młodzieży.
  - j) obsługa administracyjna i kancelaryjna gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - k) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach
  - l) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie,
3. Prowadzenie działań profilaktycznych oraz profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży:
- 1) prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych w zakresie szkodliwości alkoholu, narkotyków, substancji uzależniających dla dzieci i młodzieży (profilaktyka uniwersalna,

- selektywna, wskazująca)
- 2) prowadzenie szkoleń i podnoszenie kompetencji nauczycieli, realizatorów programów profilaktycznych
  - 3) przygotowanie i przeprowadzanie kampanii społecznych przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy oraz promujących zdrowy styl życia i wartości rodzinne (m.in. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Postaw na Rodzinę i inne).
  - 4) Organizacja i współorganizacja działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych, papierosów,
  - 5) finansowanie rekomendowanych programów profilaktycznych oraz programów autorskich dot. spożywania alkoholu, palenia papierosów, sięgania po środki odurzające, poruszającej problem przemocy rówieśniczej, domowej, hazardu, uzależnień od komputera dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych
  - 6) finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży,
  - 7) prowadzenie i finansowanie świetlic profilaktycznych, opiekuńczo – wychowawczych,
  - 8) finansowanie szkoleń, kampanii edukacyjnych, w dziedzinie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu, narkomanii, przemocy, uzależnieniom behawioralnym
  - 9) finansowanie, dofinansowywanie programów profilaktycznych opracowanych i realizowanych w placówkach oświatowych,
  - 10) finansowanie i dofinansowywanie działań profilaktycznych i programów profilaktycznych przygotowywanych przez samorządowe instytucje kultury (MGOSiR i Bibliotekę Publiczną
  - 11) wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz kulturalno – oświatowych,
  - 12) organizowanie szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i narkomanii,
  - 13) wspieranie działalności placówek kulturalnych prowadzących zajęcia dla dzieci i młodzieży o charakterze profilaktycznym,
  - 14) informowanie o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych oraz prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych udział w ogólnopolskich, wojewódzkich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, wykonanie lub zakup materiałów profilaktycznych: broszury, plakaty, ulotki oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych.
  - 15) dofinansowywanie zajęć, konkursów, festynów, imprez kulturalnych i rekreacyjnych, itp., z elementami profilaktyki uzależnień, przeciwdziałaniu przemocy i promocji zdrowia,
  - 16) zakup tematycznych materiałów informacyjnych i edukacyjnych.
  - 17) organizowanie dla dzieci i młodzieży zajęć artystycznych z elementami profilaktyki uzależnień -edukacja przez sztukę.
  - 18) wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień w przedszkolach, szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych.
  - 19) realizacja działań minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży poprzez finansowanie i dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych.
  - 20) zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno-profilaktycznych (broszur, plakatów, ulotek, itp.) dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w miejscach użyteczności publicznej,
  - 21) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi poprzez wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego (m.in. „Spójrz inaczej”, „Debata” itp.).
  - 22) organizacja i dofinansowanie szkoleń i innych działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z rodzin z problemem alkoholowym, narkomani, (finansowanie szkoleń, rad pedagogicznych itp.)

- 23) wsparcie działań profilaktycznych rozwijających kompetencje rodziców i wychowawców realizowanych w ramach przedszkolnych i szkolnych programów profilaktycznych, sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.
  - 24) zakup usług w zakresie specjalistycznej pomocy dla rodziców dzieci pijących (pomoc prawna, psychologiczna, socjoterapeutyczna).
  - 25) wspieranie programów i działań środowisk abstynenckich.
  - 26) zakup usług psychologicznych, prawniczych i terapeutycznych prowadzonych w PPR i przez GKRPA
  - 27) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, społecznych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, używania narkotyków, środków psychoaktywnych, palenia papierosów,
  - 28) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu, używania narkotyków, środków psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi przez dzieci i młodzież
  - 29) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym,
  - 30) upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży.
  - 31) zakupu usługi diagnozy w celu zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców, sprzedawców napojów alkoholowych), zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe – przemoc w rodzinie, uzależnień behawioralnych, określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
  - 32) zakup usług w zakresie specjalistycznej pomocy dla rodziców dzieci pijących (pomoc prawna, psychologiczna, socjoterapeutyczna).
4. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, osób fizycznych, kościołów i związków wyznaniowych, służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami:
    - 1) przekazywanie dotacji podmiotom, którym powierzono zadania z zakresu uzależnień zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a w szczególności na organizowanie wyjazdów kolonijnych i obozów dla dzieci ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, zajęć kulturalnych, festynów, mających na celu propagowanie idei trzeźwości, przeciwdziałaniu uzależnieniom od narkotyków, substancji psychoaktywnych, oraz zajęć sportowych propagujących zdrowy i aktywny styl życia,
    - 2) wspieranie w miarę możliwości i dostępnych środków finansowych organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką uzależnień poprzez udostępnianie obiektów sportowych, lokali i sprzętu.
    - 3) Współpraca z stowarzyszeniami abstynenckimi, wspólnotami AA służąca rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków,
  5. Wspomaganie działalności jednostek organizacyjnych gminy służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami:
    - 1) zapewnienie poradnictwa i pomocy psychologiczno – terapeutycznej dzieciom, młodzieży, osobom pozostającym w kryzysie m.in. z powodu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
    - 2) finansowanie szkoleń osób zaangażowanych w działania profilaktyczne i naprawcze,
    - 3) organizowanie i finansowanie kolonii, półkolonii bądź obozów z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym, zagrożonych uzależnieniami.
  6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem wniosków charakterze oskarżyciela posiłkowego.
    - 1) kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi upoważnionych przez

burmistrza pracowników i członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

- 2) współpraca ze Strażą Miejską i Posterunkiem Policji w Nowogrodzie Bobrzańskim w celu:
    - a) eliminowania nielegalnych punktów sprzedaży alkoholu,
    - b) egzekwowania przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi, zakazu sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw
    - c) egzekwowania zakazu publicznego spożywania alkoholu.
  - 3) organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców, właścicieli sklepów oraz lokali, w których prowadzi się sprzedaż napojów alkoholowych.
7. Pomoc społeczna udzielana osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.
- 1) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie uzależnieniom od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych poprzez :
    - a) uświadamianie o zagrożeniach i skutkach ich używania
    - b) dostarczanie fachowej wiedzy wszystkim zainteresowanym i biorącym udział w realizowaniu Programu z zakresu zagrożeń narkomanią, agresją i przemocą,
    - c) współpracę z policją w celu zapobiegania i rozpowszechniania alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych
  - 2) realizację działań w ramach pracy socjalnej i kontraktu socjalnego, których celem jest systematyczne eliminowanie zagrożeń sprzyjających sięganiu po alkohol narkotyki przez osoby uzależnione i ich rodziny

VII. Realizatorzy programu.

- 1) gminna komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2) punkt pomocy rodzinie działający w ramach gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych z siedzibą przy ul. Pocztovej 7 w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- 3) organizacje pozarządowe w ramach konkursów w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- 4) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim przy ul. Ogrodowej 9 oraz gminny zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Nowogrodzie Bobrzańskim przy ul. Ogrodowej 9.
- 5) placówki oświatowe działające na terenie gminy
- 6) instytucje kultury (MGOSiR, Biblioteka Publiczna)
- 7) stowarzyszenia, fundacje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałaniu uzależnieniom
- 8) psychologowie, pedagodzy, prawnicy, terapeuci, socjoterapeuci, specjaliści terapii uzależnień etc.
- 9) kościoły i związki wyznaniowe

VIII. Źródła i zasady finansowania.

Środki finansowe na realizację programu ujęte są w budżecie gminy Nowogród Bobrzański na rok 2020 w dziale 851 (ochrona zdrowia) rozdział 85153 (przeciwdziałanie narkomanii) oraz rozdz. 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi) i pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach zadań zleconych, po zakończeniu ich realizacji, podmioty zobowiązane są do przedstawienia sprawozdania z przebiegu i rezultatów działalności.

Sprawozdanie z realizacji programu składane jest do Rady Miejskiej w terminie do końca kwietnia roku następnego.

Podstawowymi wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań będą:

- 1) liczba osób korzystających z pomocy w punkcie pomocy rodzinie oraz w GKRPA
- 2) liczba zorganizowanych szkoleń, seminariów, konferencji etc. oraz ich uczestników;

- 3) liczba realizowanych programów profilaktycznych i liczba dzieci, młodzieży, rodziców, pedagogów, nauczycieli, pracowników socjalnych, osób dorosłych nimi objętych;
- 4) liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w placówkach oświatowych, instytucjach kultury, MGOPS, organizacjach pozarządowych,
- 5) liczba osób i rodzin objętych pomocą z powodu problemu przemocy w rodzinie;
- 6) liczba punktów podających i sprzedających alkohol objętych kontrolami i wyniki kontroli.

IX. Zasady wynagradzania członków gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

- 1) członkom gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach komisji,
- 2) ustala się wynagrodzenia członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych za udział w posiedzeniach w wysokości: 50 złotych brutto,
- 3) przyjmuje się, że wynagrodzenie wymienione wyżej obejmuje inicjowanie i koordynowanie działań określonych w gminnym programie, a w szczególności motywowanie osób nadużywających lub uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych używek w celu podjęcia właściwego leczenia i terapii, przygotowania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej Nowogrodu Bobrzańskiego.

X. Realizacja programu

Za realizację gminnego programu odpowiada pełnomocnik burmistrza do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.